

A stylized, light-colored silhouette of a person walking, positioned in the upper right quadrant of the cover. The figure is composed of simple, rounded shapes, giving it a modern and abstract appearance. The background is a solid orange color, which contrasts with the white and light grey elements of the design.

BUKS – Tidsskrift for Børne- og Ungdomskultur

Nr. 64 2020 • Årgang 37 • ISSN online 2446-0648 • www.buks.dk

Herdis Toft

Indledning

Indledning

Tidsskrift for Børne- og Ungdomskultur har i sine seneste numre været centreret omkring temaet Den fænomenale leg, som blev undersøgt med et kulturanalytisk og praksis-sensitivt blik for at kunne svare på spørgsmål som: Hvordan gøres leg? Hvad sker der i leg? Hvad kan leg? Hvem leger? Hvor leges der? og Hvornår leges der? I dette nye nummer af tidsskriftet udvider vi svarhorisonten for sådanne spørgsmål. Vi ønsker at samtænke de æstetiske udtryksformer og -måder, som vi finder i legeprocesser, med dem, som vi finder i kunstneriske processer. Vi tager livtag med temaet: Værdier i børnekulturen. Vi spørger nysgerrigt ind til en problemstilling, som er relevant i rigtig mange af de projekter af børnekulturel og pædagogisk-didaktisk art, der i disse år sættes i værk over hele landet. Vi spørger: Leg er ingen kunst – eller er den? Og omvendt: Kunst er ikke leg – eller er den? Og vi spørger især til de værdimæssige aspekter heraf: Hvilke kulturelt og institutionelt indlejrede opfattelser af immaterielle værdier viser sig i det børnekulturelle felt? Svaret herpå har jo også betydning for de materielle værdier, feltet kan få tildelt. Hvad ser vi/de som værdifuldt (og dermed ønskværdigt), og hvad ikke?

Bidragyderne til dette nummer ser på kultur både for, med og af børn, og deres blikke spænder fra det primært filosofiske og kritisk-analytiske til det engagerede og praksisnære. Tilsammen forholder de sig ikke alene til et børneperspektiv på leg, kunst og pædagogik, men også til de værdiopfattelser, der viser sig i hhv. et lovgivningsperspektiv og et udøvelsesperspektiv. De forskellige forfattere har et direkte, nært og engageret forhold til feltet. Dermed har de en reflekteret 'insider-viden', som vi mener, det er væsentligt at få frem i lyset, ikke mindst fordi besvarelser af værdispørgsmål viser det børnekulturelle felt som et potentielt minefelt fyldt med paradokser, konflikter og udfordringer.

Den første artikel, *Børneleg som legepraksis: en aristotelisk forståelse af legens værdi*, er skrevet af Lasse Nielsen, lektor i filosofi. Han ser tilbage på Platon og Aristoteles som legefilosoffer i et værdiperspektiv, der rækker direkte op til nutidens forståelsesrammer og værdimæssige positioner: Som aristotelisk praksis er leg en central menneskelig aktivitet, der bærer en iboende værdi, som realiseres ved at mestre aktiviteten, hvilket kræver erfaring og træning. Han begrundet dermed tre afgørende påstande, som på paradoksal måde henhører under samme legebegreb, nemlig at børneleg har værdi i sig selv, at børneleg har afgørende instrumentel værdi, og at der findes dårlig leg.

Den næste artikel, *Spontane aktiviteter – fra policy-begreb til pædagogisk faglighed*, fastholder det værdimæssige fokus og tilføjer den et diskursivt-analytisk perspektiv på lovgivning og vejledning i læreplanspraksisser i daginstitutionerne. Artiklen er skrevet af Christina Haandbæk Schmidt og Rikke Toftgaard Rossen fra University College Lillebælt. På baggrund af empiriske analyser undersøger de policy-begrebet om spontane aktiviteter som et både pædagogisk og politisk fænomen. Målet er, med afsæt i improvisationsteori, at diskutere, hvordan spontane aktiviteter kan producere (nye) fagligheder for pædagogerne.

Efterfølgende føres det værdimæssige perspektiv videre i artiklen *Med Nour i børnehaven og Mustafa i kiosken – etnicitet og kulturmøder i billedbøger for børn*, skrevet af Helle Hovgaard Jørgensen, University College Lillebælt samt Ditte Andreassen, illustrator og billedkunstformidler, master i børne- og ungdomskultur/MBU. De undersøger, hvordan børnesyn og kulturforståelse spiller ind i fremstillinger af kulturmøder i dansk børnelitteratur i det 21. århundrede som fx billedbøgerne *Nour og Noras første dag i børnehaven* og *Mustafas*

Kiosk. De fremanalyserer, at selv med de bedste intentioner risikerer tilsyneladende inkluderende fortællinger at indeholde selvmodsigelser og utilsigtede stereotyper i såvel illustrationer som tekst.

Artiklen *Kunstnerduoer, Kunstlaboratorier og KUNSTgødning*, som er skrevet af Tatiana Chemi og Shuangshuang Xu, begge fra Aalborg Universitet, samt Hanne Kusk fra DPU, Aarhus Universitet, tager udgangspunkt i *KUNSTGØDNING*, et nordjysk tværkommunalt samarbejde om kunst og dannelse i dagtilbud. Heri udfolder de med deres teoretiske og aktionsforskningsmæssige tilgang brugen af artfulness som metode. De beskriver deres væsentlige fund i projektet og knytter dem til kunstnerduoernes arbejde, den tværæstetiske tilgang, kulturskolernes deltagelse og observationsrolle samt det kreative laboratorium, som indeholder leg, trykthed, eksploration og samskabelse.

Er der censur i dansk børnefilm? – et insidertilblik på vilkårene for dansk børnefilmproduktion er skrevet af Marie Rønn og Jeppe Vig Find, Pilot Film ApS og producenter og instruktører af børnefilmen *Landet af Glas*. De fortæller om sammenstødet mellem at ville skabe en kunstnerisk ambitiøs film med indbygget børneperspektiv og statslige bedømmelseskriterier, ikke mindst aldersmærkning. Deres brug af insiderrapporter og interviews viser både immaterielle og materielle værdier, der lægges til grund for bl.a. Medierådets vurderingspraksis. De diskuterer, om der faktisk er tale om censur, herunder selvrensensur, af dansk børnefilm, og hvilke begrundelser for og imod, der bliver givet herfor.

Det foregående nummer af tidsskriftet fremlagde historiske eksempler på brug af uderum for børns legeaktiviteter. Denne gang har vi bedt to pædagoger, Lisbeth Saugmann og Claus Jensen, der var aktører i feltet allerede i 1970'erne, om at præsentere materiale fra deres arkiv med fokus på både pædagogers og børnehavnens udtryksformer. De fortæller i artiklen *Børnehaven Bentesvej – Hr. Ning, Revlementet og andre fortællinger* deres historie(r), som vi kobler med eksempler fra andre aktører i feltet, og som vi håber kan sætte tanker i gang hos nutidige pædagoger om, hvordan det står til i dag, så mange år efter, – men måske alligevel ikke så mange år efter? Skulle nogle af læserne ligge inde med tilsvarende materiale, vil vi i redaktionen gerne modtage det også. Vi tænker nemlig, at både det historiske og det aktuelle indblik i børnekulturens former har betydning for forståelsen for, hvad der kan og må gøres i et fremtidsperspektiv. Således slutter vi nummeret af ved at give plads for både børnenes og pædagogernes brug af æstetiske udtryksformer og måder og på den måde demonstrere, hvad de i det daglige til- og fraskriver værdi.

Endelig har vi nu i slutningen af tidsskriftet etableret en sektion, som giver plads til omtale eller anmeldelser af nyudgivelser og nye tiltag på det børne- og ungdomskulturelle felt, som vi mener kan have almen interesse. Også her modtager vi gerne indsendte eksempler, som kan tilføjes i kommende numre.

På trods af corona og anden dårligdom, så tegner fremtiden for børne- og ungdomskultur sig som lys: Feltet er, som nummeret her gerne skulle illustrere, stadig fyldt med spillevende, tankevækkende og brugbare eksempler på faktiske, praktiske og analytiske tiltag.

God læselyst!